

מגלת אנטיזכום

נס חנוכה

ארמית עברית ותרגום אנגלי ואידית

בהוצאת

מתיבתא תפארת ירושלים

יוצא לאור ע"י

הרב יוסף אדלער, ר"מ דמתיבתא הנ"ל

ע

שנת תרצ"ו לפ"ק

ניו יורק

8"ק
BROOKLYN

ה ק ד מ ה

החכם צבי פיליפאווסקי מצא מגלת אנטיוכוס בלשון ארמית כ"י ישן במוזעאום הבריטי בלונדון, גם בעברית נמצאה שם, ותרגם אותה ג"כ לאנגלית והדפיס אותה בשנת תרי"א בלונדון, אח"כ הדפיס אותה שנית החכם ר' דוד סלוצקי בווארשא בשנת תרכ"ד בהוספות הערותיו. עכשיו קבלה על עצמה המתיבתא תפארת ירושלים מנויצרק להפיץ בין העם את כל המגלה הזאת בנוסחא הארמית, העברית, עם תרגום חדש לאנגלית ואידית, למען ידע את אמתת המסופר לנו על נס חנוכה ונס פך השמן מהמקור הראשון ממגלה היותר עתיקה שקדושת הזקנה מרחפת עליה, שהיא רק היא, היתה לעינים לחז"ל ועל פיה מסרו את הספורים על אדות נס חנוכה וגם פך השמן והיא רק היא המקובלת אצלם וא"כ מצוה גדולה היא להדפיסה מחדש ולפרסם אותה, כדי שלא ימשך העם חלילה אחר כותבי דברי הימים לישראל עפ"י האפוקריפא ויוזפוס פלאוויוס שמשמיטים לגמרי את הנס של פך השמן, המגלה הזאת שקדומה לכלם תבא ותטפח על פניהם, ולמען הקל על הקורא האמעריקאי — נותנת המתיבתא תרגום חדש לאנגלית מרב צעיר, אחד מתלמידיה לפנים, ותרגום אידית. המתיבתא הנ"ל—שמטרתה להפיץ תורה

ויראת שמים בין בני הנעורים ושמספר רב של תלמידים מערים שונות נוהרים אליה ומוציאים בה מחיתם במלואה גם מקום ללון ובה באותה שעה מלמדת אותם גם למודי חול (יש בה בי"ס עלע-מענטארי וגבוה לתלמידים מכל גיל) חושבת לזכות גדולה להשריש בין העם את האמונה הזאת של נס חנוכה ונס פך השמן כפי המסורה והקבלה מאבותינו מדור דור.

בפעם הראשונה כשראיתי נדפסת מגלת אנטיוכוס בסדורים, תמהתי מאד מדוע לא זכתה להיות נפוצה בין העם. הלא מאורע של נס חנוכה עשה מהפכה גדולה בחיי עמנו, הרוחנים והפוליטיים אז, ובכל זמן ועדן משמשות גבורותיהם של המכבים ומסירות נפשם לסמל בחיי עמנו לעמד תמיד בפרץ ולהגן על אוצר רכושנו הרוחני בכל נפשנו, ודבר גדול עשו, לו הפיצו אותה בין העם שידע את כל פרטי הנסים שקרו לעמנו בעת שהיו נרדפים על צוארם מידי מלכי היונים ורב פאר והדר היו מוסיפים להחג של חנוכה בעצמו?

אבל אחרי חקרי ודרשי את הדבר, מצאתי את הסבה, כי מפני מהלך ההסטורי של העם ומפני תכונת נפש העם בגלות בא לידי כך שנשארה המגלה הזאת בלתי ידועה לו: הנצחון הגדול ההוא שעשה רושם אדיר וחזק ויחדר לתוך תוכם של נשמת העם והחגיגה בעצמה שחוגגה בהמון חוגג בכל תהוד והתפארת שבמקדש עוררו רגשי קדש של שמחה מחדותא עילאה והזכירו להם את

כל המקרים והמאורעות, זכרונם נחרת עמק עמק בלבותיהם ולא היה להם צרך במגלה מספרת הנסים והנצחונות, אבל אחר חורבן בית מקדשנו מצאו הסופרים מזמן ההוא לחוב להעלות על הספר זכרון הדברים כפי המסורה שנמסרה להם מאבותיהם, לבל ישכח מעמנו זכר הנסים והנפלאות שעשה ד' להכהנים הגדולים החשמונאים ולכל ישראל בזמן ההוא, החגיגה כשהיא לעצמה אף שחוגגה באורים הלל והודאה כמקדם, לא היתה רשומה נכר כל כך בפנימי—פנימיותם של נפש העם וטוב טוב עשו הסופרים אז שכתבו זה במגלה מיוחדת לזכרון נצח, אבל העם בעצמו לא קבל את המגלה לעשותה פומבית לפרסם על ידה את גדל התשועות שנעשו לעמנו אז, כי החגיגה החנוכית מלבד שהביעה שמחת זכרון הנסים של חנוכה עוררה ג"כ רגשי עצב ותוגה על חורבן מקדשנו, זכר תמונת החגיגות בכל ההוד וההדר שבמקדש היה עולה לנגד עיניהם תמיד, כמה מן הצער דאבון לב ותוגת נפש מתעוררים עם זכרון זה, הגעגועים לזמן ההוא הולכים ומתרבים, אבל בה באותה שעה מטיף הוא נטפי נחומים בכוס התרעלה ששתו ישראל אחר החורבן בימי החשך בימי הגלות המרה והזעומה. נעימים וקדושים היו להם אז כל המנהגים שקימו וקבלו עליהם עוד קודם חורבן בית המקדש, הם היו להם למגדל אור במחשכי הגלות, לנחם ולמרפא לנפשותיהם הנוגות לבלתי תת להיאוש לחדור לתוכן, ומפני שהעריצו והקדישו את הזכרונות

האלה מאד לא העיזו ולא הניחו לנגע בהמנהגים המסורים והמקובלים להם מכבר אף בשנוי קל כמו הפצת המגלה ופרסומה בפומביות ובשביל זה לא השתמשו בה כלל, לכן נשארה רק בידי הסופרים לבדם, הסופרים כתבו אותה בלשון העם ששררה אז, בלשון ארמית, מעין מגלת תענית המוזכרת בש"ס פעמים רבות וכיון שלא נתפשטה המגלה הזאת בין העם, נאבדה כמעט ובמשך הזמן לערך דורות אחדים כשנשתקע העם בארצות הגלות ולשון ארמית נשכחה מהם, העתיקו אותה ללשון הקדש בשפה קלה ומובנה לכל, גם היא כאמה הארמית לא נתפשטה בין העם ונשארה רק אצל יחיד סגלה, הספרדים הדפיסוה בסדוריהם ולאחרונה גם האשכנזים לזכרון.

לאות על השערתי אביא קטעים אחדים מחוקרי קדמוניות היהודים: החכם פיליפאווסקי אומר: מגלת אנטיוכוס היתה כתובה בלשון ארמית לפני ספר אפוקריפא, הספורים בתוך מגלת אנטיוכוס אינם בתוך האפוקריפא כלל, בהכרח הוא לפני אותן המלחמות שקרו לבני ישראל אשר סופרו תוך האפוקריפא, ממקרה בגרים משנה אנטיוכוס לא נזכר מאומה באפוקריפא, מקרה נקנור באפוקריפא משונה ממקרה נקנור שבמגלת אנטיוכוס, אין זה כ"א שני נקנור היו אולי אב ובנו, זה ברור כי הארמית היא העקרית ולא העברית, כאשר יבין כל קורא אשר ידע דרך שתי הלשונות האלה. החכם ר' דוד סלוצקי אומר: המגלה הארמית

בקרש יסודתה וסגלה נחמדה היא לנו ככל פליטת
 סופרינו הקודמים, כל איש אשר כבוד ישראל יקר
 בעיניו יחובב את המגלה הזאת כבבת עינו וכמוצא
 שלל רב תגל נפשו על המציאה הנכבדה אשר מצא
 החכם פיליפאוסקי בגנזי עקד הספרים בלונדון
 ומקרב לב עמק יודנו על הטוב אשר עשה להציגה
 לפנינו בכתבה בלשונה בהדרה ובטהרת נאומה.
 העת אשר בה נכתבה המגלה הארמית נעלמה
 מאתנו וערפל חתולתה ואין לאל יד החוקרים
 וכותבי דה"י לקלע אל מטרת נקודת הזמן, אולם
 המתבונן בעין שכלו על דרכי השפה שבה נכתבה
 המגלה וישוה לנגד עיניו תהלוכות הלשון מתרגום
 יב"ע ותרגום שני וכדומה, יודה בפה מלא כי
 קדמוניה היא זרחה השפה עוד חיה בקרבה
 ותערוכות מלים זרות פגול לה, נקיה היא מספחת
 יונית רומית אשר קנו להן משפט אזורחי
 בהתרגומים המאוחרים, ולדעתי היא כמעט דומה
 בטהרתה לספרי דניאל, עזרא ונחמיה אם אמן
 חוברה אחר חורבן הבית (מגלת אנטיוכוס פסוק
 ע"ב), בכ"ז עוד הזקנה מרחפת עליה ודי לנו אם
 נגביל מועד כתיבתה בימי חכמי התלמוד
 הראשונים, המגלה הזאת בודאי היתה לעינים
 לחז"ל בדבר ומהות גם חנוכה ושאר הספורים
 המפוזרים בהגדותיהם, כבודה היה יקר בעיניהם
 כמו מגלת תענית הנודעת. החכם הזה מביא עוד
 דוגמאות וראיות מוכיחות שרק המגלה הזאת
 בחרו חז"ל. ומפני כי המתיבתא תפארת ירושלים

חושבת לה לחוב קדוש לשמר על המקור המסורתי
 וההסטורי של היהדות, ראתה לנכון להדפיס מגלה
 זו ועי"ז לוחמת מלחמתה של היהדות המסורתית
 העולמית וכל יהודי נאמן לעמו ולדתו מחויב לתמוך
 בה.

יוסף אדלער, רב וראש

המתיבתא תפארת ירושלים נויארק

145 רחוב איסט ברודוויי

זמר נאה לשבת חנוכה וחתום אברהם, הוא אבן עזרא
 מסידור של הגאון יעב"ץ

אכלו משמנים. וסלת רבוכה. תורים ובני יונים.
 שבת וחנוכה: האי האי בית כור. תמכור תחכור
 תשכור. בית כור לצרך חנוכה: ברבורים אבוסים.
 בשפודים צלויים. וכליל לאשים. אחד מן המנויים:
 האי האי בית כור תמכור תחכור תשכור. בית כור
 לצרך חנוכה: רך וטוב יחדלון מנסוך המים. בבית
 היין גלין. בכל יום פעמים: האי האי בית כור.
 תמכור תחכור תשכור. בית כור לצרך חנוכה:
 מקולות מים רבים. תצילנה אַזניכם. וכל משרת דם
 ענבים לא ימוש מפיהם: האי האי בית כור. תמכור
 תחכור תשכור. בית כור לצרך חנוכה:

ה ק ד מ ה

דער באקאנטער געלערטער צבי פיליפאווסקי
האט זיינער צייט ענטדעקט אין בריטישען מוזעאום
א כתב-יד, וועלכער האט מיט זיך פארגעשטעלט
דעם אריגינאל פון דער מגלת אנטיוכוס אין ארמי'ש
און העברעאיש. אין יאהר תרי"א האט ער די
דאזיגע מגלה איבערזעצט אין ענגליש און זי אין
לאנדאן פארעפענטליכט. אין יאהר תרכ"ד האט
זי, דער באריהמטער וויסענשאפטלער רבי דוד
סלוצקי אין ווארשא פון ס'ניי איבערגעדרוקט מיט
זיינע הערות. איצט געפינט די מתיבתא "תפארת
ירשלים" פאר וויכטיג זי ווידער ארויסצוגעבען
מיט א נייע איבערזעצונג אין ענגליש און אידיש,
אום צו באקאנטמאכען די ברייטע שיכטען פון
אידען מיט דעם אמת וועגען דעם נס חנוכה און
פון פך השמן, גענומען פון דעם איינציגען ריכטיגען
קוואל, פון דער דאזיגער ערשטער און עלטסטער
מגלה, פון וועלכע די חז"ל האבען גענומען זייערע
ערציילונגען וועגען די נסים פון חנוכה. די מתיבתא
האלט עס פאר א גרויסען זכות פאר איהר די דאזיגע
מגילה צו מפרסם זיין, אום דער אידישער עולם זאל
ניט פארפיהרט ווערען פון די היסטאריקער וועלכע
שעפען זייערע ידיעות פון די אפאקריפין און יוסף
פלאוויעס געשיכטע, וועלכע לאזען אויס אינגאנצען
און דערמאנען ניט אין זייערע ספרים דעם נס פון
פך השמן. אום צו מאכען לייכטער פאר דעם

אמעריקאנער אידישען לעזער די דאזיגע מגילה צו
פארשטעהן, גיט די מתיבתא צו א נייע איבער-
זעצונג אין א היגען ענגליש, פארפאסט פון א יונגען
רב וועלכער איז טאקע איינער פון די געוועזענע
תלמידים פון דער מתיבתא תפארת ירושלים, און
אין אידיש. די מתיבתא וועמענס ציל עס איז צו
ערציהען דעם יונגען אידישען דור פון אמעריקא
אין גייסט פון תורה און יראת שמים און באזארגען
זיי מיט אלעם נויטיגעס, אריינגענומען אויך
וועלטליכע למודים, און א דארמיטארי—רעכענט
עס אויך פאר א זכות פאר איהר צו פארשטארקען
אויך אין פאלק דאס גלויבען אין נס חנוכה און פך
השמן לויט דער אלטער מסורה וואס מיר האבען
איבערגענומען פון אונזערע עלטערען. מיר זיינען
דערפאר מעהר ווי זיכער אז יעדער איד וואס די
הייליגע אמונה אונזערע איז ביי איהם טייער, וועט
מיט אונז מיטארבעטען און אונז ארויסהעלפען אין
דער שווערער און הייליגער ארבעט וואס מיר
פיהרען אן אין דער מתיבתא.

בזכות אייער מיטהילף וועט אויף אייך קומען די
ברכה פון רבוב"ע און איהר וועט גליקליך זיין—
"עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר."

יוסף אדלער,

רב און ראש המתיבתא תפארת ירושלים

145 איסט בראדוויי, ניו יארק

- 1 והוה בימי אנטיוכס מלכא דיון מלך רב ותקיף
הוה וחמין בשלטניה וכל מלכיא ישתמעון ליה :
- 2 הוא כבש מדינן סגיאין ומלכין תקיפין ואצרי
בירניותהון והיכליהון אוקיד בגורא וגזבריהון
3 באסר אסר : מיומי אלכסנדרוס מלכא לא קם
4 מלך כותיה בכל עבר נהרא : הוא בנה מדינתא
רבתא על ספר ימא למיהוי ליה לבית מלכו
5 וקרא לה מדינת אנטיוכס על שמיה : ואף
בגרים תניניה בנה מדינתא אוחרנתא לקיבלת
וקרא לה בגרים על שמיה וכן שמהתהון עד
יומא דנא :

- 1 And it came to pass in the days of Antiochus,
king of Greece, the great and mighty monarch,
firm ruler over his dominion, to whom all
- 2 kings hearkened: Many lands did he conquer,
and mighty kings did he subdue, burning their
towers and palaces, and imprisoning their men:
- 3 No king like unto him had arisen on the coast-
land of the Great Sea since the days of
- 4 Alexander: And he built a great city by the
bank of the river, as his capital, and called it
- 5 Antioch, after his own name: And Bagris,
his viceroy, also built a city equally great and
called it Bagris after his name and so are they
called to this day:

- 1 ויהי בימי אנטיוכס מלך יון גדול וחזק היה ותקיף
2 בממשלתו וכל המלכים ישמעו לו : והוא כבש
מדינות רבות ומלכים חזקים והחריב טירותם
והיכליהם שרף באש ואנשיהם בבית האסורים
3 אסר : מימי אלכסנדרוס המלך לא קם מלך כמוהו
4 בכל עבר הנהר : והוא בנה מדינה גדולה על חוף
הים להיות לו לבית מלכות ויקרא לה מדינת
5 אנטיוכיא על שמו : וגם בגרים משנהו בנה מדינה
אחרת כנגדה ויקרא לה בגרים על שמו וכן שמותן
עד היום הוה :

- 1 און עם איז געוועזען אין די טעג פון אנטיוכוס'ן
דער מלך פון יון, גרויס און מעכטיג איז ער געווען
און שטרענג אין זיין ממשלה און אלע מלכים
2 זיינען געווען צו איהם געהאָרכזאָם : און ער האָט
איינגענומען גרויסע מדינות און מעכטיגע מלכים
האָט ער באַזיגט און ער האָט חרוב געמאַכט זייערע
פּעסטונגען און זייערע פּאַלאַצען פאַרברענט אין
פּייער און זייערע אַיינוואָהנער אין געפּענגניש
3 אַריינגעוואָרפּען : פון אַלכסנדרוס המלך'ס צייטען
אָן איז נאָך נישט אויפגעשטאַנען אַ קעניג ווי ער אין
4 גאַנצען עבר הנהר : און ער האָט אויפגעבויט אַ
גרויסע מדינה אויפ'ן ברעג ים, וואָס זאָל זיין פאַר
איהם די הויז פון דער קעניגרייך און ער האָט איהר
גערופּען אנטיוכוס אויף זיין נאָמען : און אויך
5 בגרים זיין משנה האָט אויפגעבויט אַ מדינה אַ
צווייטע געגענאיבער איהר און ער האָט איהר
גערופּען בגרים אויף זיין נאָמען און אזוי זיינען
זייערע נעמען ביז'ן היינטיגען טאָג.

6 בשנת עשרין ותלת שנין למלכותיה היא שנת
מאתן ותלת עשר שנין לבנין בית אלהא דך
7 שוי אפוהי למיסק לירושלם : ענא ואמר
להדברוהי הלא ידעתון די איתאי עמא יהודאי
8 די ביהוד ביננא : לדחלתנא לית אינון
מתקרבין ובנימוסנא לא עבדין ודתי מלכא
9 שבקין למיעבד דתיהון : ואף אינון מסברין
ליום תבר מלכיא ושולטניא דאמרין אימתי
ימלוך עלינא מלכא ונשלוט בימא וביבשתא
10 וכל עלמא בידנא יתמסר : לית רבות מלכותא
למישבק אילין על אפי ארעא :

6 In the twenty and third year of his reign
which was the two hundred and thirteenth
year of the erection of the Sanctuary, he set
7 his face towards Jerusalem: And he spoke to
his officres, saying, "Surely you know that
8 there is a Jewish people in our midst in
Jerusalem: They do not sacrifice to our gods,
our laws they do not keep, and they neglect
the laws of the king, to follow their own:
9 And further, they look forward to a day of
destruction of kings and rulers for when, they
say 'Our king will rule over us; and we shall
govern land and sea, and all the world will be
10 our dominion: It is not to the glory of the
kingdom, to suffer them on the face of the
earth:

6 בשנת עשרים ושלש שנים למלכו הוא שנת מאתים
ושלש עשרה לבנין בית אלהים שם פניו לעלות
7 לירושלים : ויען ויאמר לשריו הלא ידעתם כי
8 יש עם היהודים אשר בירושלים בינינו : לאלהינו
אינם מקריבים ודתנו אינם עושים ודתי המלך
9 עוזבים לעשות דתם : וגם הם מיחלים ליום
שברון המלכים והשלטונים ואומרים מתי ימלוך
עלינו מלכנו ונשלוט בים וביבשה וכל העולם ינתן
10 בידנו : אין כבוד למלכות להניח אלה על פני
האדמה :

6 אין יאהר דריי און צוואנציג צו זיין קעניגען, דאָס
איז דאָס יאהר צוויי הונדערט און דרייצעהן פון
אויפבוי פון בית המקדש, האָט ער געווענדעט זיין
7 פנים אָנצופאַלען אויף ירושלים : און ער האָט
זיך אָנגערופען און געזאָגט צו זיינע שרים, איהר
ווייסט דאָך אז צווישען אונז געפינט זיך דאָס
8 פאָלק פון אידען וואָס איז אין ירושלים : צו
אונזערע געטער זיינען זיי ניט מקריב און מנהגים
פון אונזער אמונה זיינען זיי ניט מקיים און דעם
קעניג'ס געזעצען פאַרלאָזען זיי אום צו אָפהיטען
9 זייער געזעץ : און אויך קוקען זיי אויס אויף דעם
טאָג פון בראַך פאַר די מלכים און ממשלות, זיי
זאָגען ווען וועט שוין קעניגען איבער אונז אונזער
מלך און דאָן וועלען מיר געוועלטיגען איבער'ן ים
און איבער דער יבשה און די גאַנצע וועלט וועט
10 איבערגעגעבען ווערען אין אונזערע הענט: עס איז
ניט קיין כבוד פאַר דער מלכות צו לאָזען אָט די
דאָזיגע אויף דער ערד :

11 כֵּן אֵיתוּ נִימֶס וְנִגְזֹר עֲלֵיהֶן וְנִבְטֹל מִנְהֶן
 קִימָה דַּאֲתַגְזֹר בְּהֶן שִׁבְתָּא יִרְחָא וּמַהִילֻתָּא.
 וְשִׁבְרָא פִתְגָמָא בְּעֵינֵי רַבְרַבְנוּהִי וּבְעֵינֵי גְבֻרוּהִי :
 12 כֹּה שַׁעֲתָא קָם אֲנִיּוּכּוּס וּשְׁלַח נִיקְנֹר תְּנִינִיה
 בְּחֵיל וּבְעָם שְׁגִיָּא וְאַתָּא לִקְרִיתָא דִּיהוּד
 13 לִירוּשָׁלַם : קָטַל בֵּה קָטְלָא שְׁגִיָּא וּבִנָּא פִּרְכָּא
 בְּבֵית מִקְדָּשָׁא בַּאֲתָרָא דִּי אָמַר אֱלֹהָא דִּישְׂרָאֵל
 לַעֲבֹדוּהִי נִבְיִיא תַּמָּן אֲשֵׁרִי שְׁכִינְתָּאִי לַעֲלֵמָא,
 בֵּיה כַּאֲתָרָא נִכְסוּ בִי חֲזִירָא וְאַעִּילוּ מִן דְּמִיה
 14 לַעֲזֹרְתָא דְּקוּדְשָׁא : כֹּל קִבְלָא דְּנָא כְּדִי שְׁמַע
 יוֹחָנָן בֶּר מַתְתִּיָּה כֹהֵנָא רַבָּא דְּנָא עֲבַדָּא אֲתַמְלִי
 רַגְזָא וְחַמָּא וְצִלָם אֲנַפּוּהִי אֲשֵׁתֵנִי וְאַתְמַלִּיךְ

11 Come now, and let us go up against them, and
 destroy the covenant their God has made with
 them, their Sabbaths, new-moons and circum-
 cision." And this found favor in the eyes of
 his officers and in the eyes of all his army.
 12 And thus it came to pass that King Antiochus
 arose and sent his viceroy Nicanor, with a
 heavy host and a large multitude, and they
 13 came to the city of Judea, Jerusalem: And
 many did he slay, and he set up an altar in the
 Sanctuary, in the place where the God of
 Israel had spoken to his servants, the prophets,
 saying, "There shall I cause My Presence to
 dwell for ever." In that place he sacrificed a
 14 swine, and brought its blood into the hall of
 the Sanctuary: And when John, the son of
 Mattathias, the High-Priest heard of this deed,
 he became filled with fury, and the radiance
 departed from his face. And he took counsel
 with himself as what to do regarding this:

11 עֲתָה בָּאוּ וְנַעֲלָה עֲלֵיהֶם וְנִבְטֹל מֵהֶם אֶת הַבְּרִית
 אֲשֶׁר כָּרַת לָהֶם אֱלֹהֵיהֶם שִׁבְתָּא רֵאשׁ חֲדָשׁ וּמִילָה.
 12 וַיֵּיטֵב הַדְּבָר בְּעֵינֵי שְׂרָיו וּבְעֵינֵי כָל חֵילוֹ : בְּאוֹתָהּ
 שַׁעָה קָם אֲנִיּוּכּוּס הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח אֶת נִיקְנֹר מִשְׁנֵהוּ
 13 בְּחֵיל גָּדוֹל וְעַם רַב וַיָּבֵא לַעִיר יְהוּדָה לִירוּשָׁלַם :
 וַיַּהַרְגֵם בֵּה הָרֹג רַב וַיִּבְנֶן בְּמָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ בְּמָקוֹם
 אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲבָדָיו הַנְּבִיאִים שֵׁם אֲשַׁכֵּן
 14 שְׁכִינְתִּי לְעוֹלָם, בְּמָקוֹם הַהוּא שְׁחָטוּ אֶת הַחֲזִיר
 וַיָּבִיאוּ אֶת דָּמּוֹ לַעֲזֹרַת הַקֹּדֶשׁ : וּבִהְיוֹת זֶה כַּאֲשֶׁר
 שָׁמַע יוֹחָנָן בֶּן מַתְתִּיָּה כֹהֵן גָּדוֹל כִּי זֶה הַמַּעֲשֶׂה
 נַעֲשֶׂה נִמְלָא קִצְף וְחַמָּה וַיֹּזִין פָּנָיו נִשְׁתַּנָּה וַיּוֹעֵץ

11 אֵיצֵט קוֹמֵט אֹן לֵאמֹר אֲנַפְּאַלְעֵן אוּיָהּ זֵי, גּוֹזֵר זֵיין
 אֹן צוֹשְׁטֶערֶען דֶּעם בּוֹנֵד וּוָאָם זֵייער גָּאָט הָאָט
 מִיט זֵי גַעשְׁלָאָסֶען צו הִיטֶען שִׁבְתָּא, רֵאשׁ חֲדָשׁ אֹן
 מִילָה. אֹן דִּי זַאךְ אִיז גַּעפֿעלְען גַּעוּוָאָרֶען זֵינע
 12 הָאַרֶען אֹן זֵיין גַּאנְצֶען חֵיל : אִין יַעֲנַעֵר שַׁעָה אִיז
 אֲנִיּוּכּוּס דֶּער קֶענִיג אויפֿגַעשְׁטאַנֶען אֹן אַוועק־
 גַּעשִׁיקֶט נִיקְנֹר'ן זֵיין מִשְׁנֵה מִיט אַ שְׁטאַרְקֶען חֵיל
 אֹן אַן עַם רַב, אֹן עַר אִיז אָנגַעקוֹמֶען אִין דֶּער
 13 שְׁטָאָדט פֿון יְהוּדָה קִיין יְרוּשָׁלַם : אֹן עַר הָאָט
 אִין אֵיהֶר גַּעמאַכְט אַ גְרוֹיסֶע הִרִיגָה אֹן אויפֿ־
 גַּעשְׁטֶעלֶט אַ בְּמָה אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִין דֶּעם אָרֶט,
 וּוָאָם גָּאָט פֿון יִשְׂרָאֵל הָאָט גַּעזָאָגֶט צו זֵינע קִנְעֶכֶת
 דִּי נְבִיאִים, „דָּאָרֶט וועל איך מַאכֶּען מִיין שְׁכִינָה
 רוֹהֶען אֵיבִיג.“ אִין יַעֲנַעֵם אָרֶט הָאָבֶען זֵי גַע־
 שְׁאָכְטֶען אַ חֲזִיר אֹן גַּעבראַכְט זֵיין בְּלוֹט אִין דֶּער
 14 הֵיילִיגער עֲזֹרָה אַרִיין : אֹן ס'אִיז גַּעווען נֶאָךְ דֶּעם
 ווי יוֹחָנָן דֶּער זון פֿון מַתְתִּיָּה כֹהֵן גָּדוֹל הָאָט דֶּער־
 הֶעֱרִט אַז אַזאַ מַעֲשֶׂה אִיז גַּעטָאָן גַּעוּוָאָרֶען, אִיז עַר
 פֿול מִיט כֶּעס אֹן צִאָרֶען גַּעוּוָאָרֶען אֹן עַם הָאָט זִיךְ
 גַּעבִיטֶען דֶּער גַּעשְׁטאַלֶט פֿון זֵיין פָּנִים אֹן עַר
 הָאָט זִיךְ גַּע'עֲצָה'ט אִין הָאַרְצֶען וּוָאָם עַר קֶען טָאָן

- 15 בלביה מה די יכיל למיעבד על דנא : באדין
 יוחנן בר מתתיה עבד ליה חרבא זרתין תרתין
 אורכא פתיה זרתא חדא תחות לבושוהי
 עטפה :
- 16 ולירושלם אתא וקם בתרע קורתא וקרא
 לתרעיא ואמר להון אנא יוחנן בר מתתיה
 17 אתיתי למיעל קדם נקנור : באדין עלין
 תרעיא ונפריא ואמרין ליה כהנא רבא די
 יהוד קאים בתרעא. ענה ניקנור ואמר להון
 18 עול יעול : אדין יוחנן הועל קדם ניקנור ענה
 ניקנור ואמר ליוחנן אנת הוא חד מן מרודיא
 די מרדו במלכא ולא בעיין שלם מלכותיה :
 19 ענה יוחנן קדם ניקנור ואמר כען אתיתי קדמך
- 15 And then John, the son of Mattathias, made a
 sword unto himself, two spans in length and
 one span in breadth, and he hid it beneath his
 garment:
- 16 And he came to Jerusalem and stood in the
 royal gate, and he called to the guards, saying,
 "I am John, the son of Mattathias, and I am
 17 come before Nicanor: The guards came to
 Nicanor and said, "The High-Priest of the
 Jews standeth in the gate. And Nicanor
 18 answered and said, "Let him surely come in:"
 Then was John brought into the presence of
 Nicanor. And Nicanor spoke to John, saying,
 "Thou art one of the rebels, who have rebelled
 against the king and seek not the peace of his
 19 kingdom:" And John answered and said to
 Nicanor, "My lord, now I am come before
 thee. Whatsoever thou desirest, that will I do:"

- 15 בלבו מה שיכול לעשות על זה : ואז יוחנן בן
 מתתיה עשה לו חרב שתי זרתות ארכה וזרת אחת
 רחבה תחת בגדיו עטופה :
- 16 ויבא לירושלים ויעמד בשער המלך ויקרא לשוערים
 ויאמר להם אני יוחנן בן מתתיה באתי לבוא לפני
 17 ניקנור : ואז באו השוערים והשומרים ויאמרו לו
 הכהן הגדול מהיהודים עומד בפתח, ויען נקנור
 18 ויאמר להם בא יבא : ואז יוחנן הובא לפני נקנור
 ויען נקנור ויאמר ליוחנן אתה הוא אחד מן
 המורדים אשר מרדו במלך ואינם רוצים בשלום
 19 מלכותו : ויען יוחנן לפני נקנור ויאמר, אדני אני
- 15 איבער דעם : און יוחנן דער זון פון מתתיה האָט
 זיך דאָן געמאַכט אַ שווערד צוויי האַנט־שפּאַן די
 לענג און איין האַנט־שפּאַן די ברייט, אונטער
 זיינע קליידער פאַרבאַהאַלטען :
- 16 און ער איז אָנגעקומען סיין ירושלים און זיך
 אָפּגעשטעלט ביים הויפּט־טויער און זיך אָנגערופען
 צו די אויפּזעהער פון די טויערען און געזאָגט, איך
 יוחנן בן מתתיה בין דאָ צו קומען פאַר ניקנור'ן :
 17 און עס זיינען דאָן געקומען די אויפּזעהער פון די
 טויערען און די וועכטער און זיי האָבען צו ניקנור'ן
 געזאָגט : דער כהן גדול פון די אידען שטעהט
 אין טויער און ניקנור האָט געענטפערט און געזאָגט
 18 צו זיי : זאָל ער אַריינקומען : און יוחנן איז דאָן
 געבראַכט געוואָרען פאַר ניקנור'ן און ניקנור האָט
 זיך אָנגערופען און געזאָגט צו יוחנן : ביסטו
 דאָס איינער פון די מורדים וואָס האָבען ווידער־
 שפּעניגט דעם מלך און ווילען ניט דעם שלום פון
 19 זיין קעניגרייך ? : און יוחנן האָט געענטפערט
 פאַר ניקנור'ן און געזאָגט : מיין האַר איך בין
 דאָס דער יעניגער. איצט בין איך געקומען פאַר

20 די אנת צבי אנא עביד : ענא ניקנור ואמר
 ליוחנן הן כצבינאי את עביד סב חזירא ונכום
 על פרכא ולבוש לבושא דמלכא ורכוב על
 סיסיא דמלכא וכאחד מן חברי מלכא תהוי :
 21 וכנמא פתגמא התיביה יוחנן מרי אנא דחיל
 מן בני ישראל דילמא די ישמעון דעבדית כן
 22 וירגמוני באבנא : יפקון כל אינש מן קודמך
 דילמא יהודעון. אדין ניקנור הנפק כל
 23 אינש מן קודמוהי : כל קבל דנא ביה זמנא
 זקא יוחנן בר מתתיה עינוהי לאלהא שמיא
 וסדר צלותיה קדם רבון עלמא י"י. ענא ואמר
 אלהי ואלהא אבהתי אברהם יצחק ויעקב לא
 תמסרני ביד ערלא הדין די הן יקטלינני יהך
 וישתבח בבית דגון טעותיה ויימר טעותי

20 And Nicanor answered and said to John, "If
 thou willst do my desire, arise and take a
 swine and slaughter it upon the altar. And
 thou wilt be given royal dress, and wilt ride
 on the king's horse, for thou wilt be as one
 beloved of the king."
 21 When John heard this, he answered, "My lord,
 I fear the children of Israel, lest they hear of
 22 my deed and stone me with stones: Let there-
 fore everyone go from before thee, lest they
 inform them." And Nicanor ordered everyone
 23 from his presence: And John, the son of
 Mattathias, then raised his eyes to the God of
 Heaven and poured forth his prayer to Him,
 saying, "My God and God of My fathers
 Abraham, Isaac, and Jacob, deliver me not
 into the hands of this heathen, for if he slay
 me, he will repair to the house of Dagon his
 god, and say, 'My god has delivered him in my

20 הוא עתה באתי לפניך אשר תרצה אעשה : ויען
 נקנור ויאמר ליוחנן, אם כרצוני אתה עושה, קח
 חזיר ושחטוהו על הבמה ותלבש בגדי מלכות ותרכב
 על סוס המלך וכאחד מאוהבי המלך תהיה :
 21 וכאשר שמע יוחנן השיבו דבר ארני אני ירא מבני
 ישראל פן ישמעו כי עשיתי כן ויסקלוני באבנים :
 22 עתה יצא כל איש מלפניך פן יודיעום, אָז נקנור
 23 הוציא מלפניו כל איש : בעת ההיא נשא יוחנן
 בן מתתיה עיניו לאלהי שמים ותקן תפלתו לפני
 אלהיו ויאמר אלהי ואלהי אבותי אברהם יצחק
 ויעקב אל תתנני נָא ביד הערל הזה כי אם יחרגני
 ילך וישתבח בבית דגון אלהיו ויאמר אלהי נתנו

20 דיר וואָס דו וועסט וועלען וועל איך טאָן : האָט
 זיך ניקנור אָנגערופען און געזאָגט צו יוחנן : אויב
 דו ביסט גרייט צו טאָן מיין ווילען, נעם אַ חזיר
 און שעכט אים אויף דער במה דאָן וועסטו אין
 בגדי מלכות אָנגעטאָן ווערען און אויפ'ן מלך'ס
 פערד וועסטו רייטען און ווי איינער פון דעם
 קעניג'ס פריינט פאַררעכענט ווערען :
 21 און אַז יוחנן האָט דאָס אויסגעהערט, האָט ער
 אים אַזוי געענטפערט: איך האָב מורא פאַר די
 זין פון ישראל, טאָמער וועלען זיי דערהערען דאָס
 איך האָב אַזוינס געטאָהן, וועלען זיי מיר פאַר-
 22 שטיינען : איצט זאָל יעדער איינער פון פאַר דיר
 אַרויסגעהן, טאָמער וועלען זיי דאָס איבערגעבען.
 23 דאמאָלט האָט ניקנור באַפעלען אַלעמען אים צו
 פאַרלאָזען : אין יענער צייט האָט יוחנן דער זון
 פון מתתיה אויפגעהויבען זיינע אויגען צו גאָט אין
 הימעל און אָנגעגרייט זיין תפלה פאַר גאָט דעם
 האַר פון דער וועלט און געזאָגט: מיין גאָט און
 גאָט פון מיינע עלטערען אַברהם יצחק און יעקב
 גיב מיר ניט אין די הענט פון דעם דאָזיגען ערל.

24 מסרתיה בידי : בה שעתא פסע עלוהי פסעין
תלת וקבע חרבא בלביה ורמא קטילא בעזרתא
25 דקודשא קדם אלה שמיא : ענה ואמר יוחנן
לא תשוי עלי חובא דקטלתיה בקודשא כען
כן תמסור כל עממיא די אתו עמיה לאעקא
ליהוד ולירושלם :

26 אדין נפק יוחנן בר מתתיה ביומא דנא ואגה
27 קרבא בעממיא וקטל בהון קטלא סגיא : מנין
קטליא דקטל בהון ביומא דנן שבעה (מאתן
אלפין ושבעין ותרין) אלפין דהוון קטלין אילן
28 לאילן : במתיבותיה בנה עמודא על שמיא

24 hands:” At that moment, he stepped forward
and plunged the sword into Nicanor’s heart,
and cast his body into the hall of the Sanctuary,
25 before the God of heaven: And John spoke
and said, “My God, account it not as a sin that
I killed him in the Sanctuary. Thus mayest
Thou do to all who came with him to oppress
Judea and Jerusalem:”

26 And John the son of Mattathias went forth on
that day and fought the enemy and slew many
27 of them: The number of the enemy which he
did slay that day was seven thousand for they
28 slew one another: When he returned, he built
a pillar which he called after his name,

24 בידי : באותה שעה פסע עליו שלש פסיעות
ויתקע החרב בלבו וישלך אותו חלל בעזרת הקדש
25 לפני אלהי השמים : ענה יוחנן ויאמר אלהי לא
תשים עלי חטא כי הרגתיו בקדש עתה כן תתן את
כל העמים אשר באו עמו להצר ליהודה ולירושלים :
26 אָן יצא יוחנן בן מתתיה ביום ההוא וילחם בעמים
27 ויהרג בהם הרג רב : מספר ההרוגים אשר הרג
ביום ההוא שבע מאות אלף ושנים ושבועים אלף
28 איש אשר היו הורגים אלה לאלה : בשובו בנה

ווארום אויב ער וועט מיר טויטען, וועט ער געהן
און זיך באריהמען אין דער הויז פון דגון זיין אָפֿ-
גאָט און וועט זאָגען מיין דגון האָט אים אין מיין
24 האַנט איבערגעבען : אין יענער שעה האָט ער אַ
שפּאַן געטאָן דריי טריט צו אים און אַרייַן-
געשטאַכען דעם שווערד אין זיין האַרץ און אים
אַ שלידער געטאָן אַ טויטען פאַר גאָט פון הימעל
25 אין דער הייליגער עזרה : האָט זיך יוחנן אָנג-
גערופען און געזאָגט: גאָט מיינער טו מיר ניט
רעכענען פאַר אַ זינד וואָס איך האָב אים אין דער
דאָזיגער הייליגקייט דערהרג'עט, איצט טו דאָס
זעלבע צו די אַלע פעלקער וועלכע זיינען מיט
אים געקומען צו דריקען יהודה און ירושלים :

26 אין יענעם טאָג איז יוחנן בן מתתיה אַרויס-
געגאַנגען און מלחמה געהאַלטען מיט די פעלקער
27 און האָט אין זיי אַ גרויסע הריגה געמאַכט : די
צאָל פון די הרוגים וואָס ער האָט אויסגע'הרג'עט
אין יענעם טאָג איז געווען זיבען הונדערט טויזענד
און צוויי און זיבעציג טויזענד איז געווען די צאָל
פון די וואָס האָבען אויסגע'הרג'עט אַליין איינע די
28 אנדערע : מיט זיין אומקערען זיך האָט ער
אויסגעבויט אַ זייל און אים אַ נאָמען געגעבען

29 דקרא ליה קטיל תקיפין : וכדי שמע אנטיוכוס
מלכא דאיתקטיל ניקנור תניניה עקת ליה
לחדא ושלח להייתי ליה בגרים חייבא מטעי
30 עמיה : ענה אנטיוכוס ואמר לבגרים הלא
ידעת הלא שמעת בני ישראל מה עבדו לי
קטלו חילי ובזו משרייתי ורברבני :

31 כען על נכסכון אנתון רחיצין או בתיכון דילכון
אינן. איתי וניסק עליהון ונכטל מנהון קיימא
די גזר להון אלה דשמיא שבתא ירחא
32 ומחילותא : אדין בגרים חייבא וכל משרייתיה
אתא עליהון לירושלם וקטל בה קטלא סגיא
וגזר בה גזירתא גמירא על שבתא ועל ירחא

29 Macabee, the slayer of the mighty: And when Antiochus the king heard that his viceroy Nicanor was slain, he was sorely vexed. And he sent for Bagris, the wicked, who leadeth his people astray: And Antiochus spoke to Bagris and said, "Thou knowest, for thou has heard, what the children of Israel have done to me, they have slain my hosts, and have despoiled my camps and officers:

31 Can you now put your trust in your wealth, or consider your homes as your own? Come, let us go up against them, and destroy the covenant the God of the heaven has made with them through their Sabbath, the new-moons, and circumcision:" Then did Bagris, the wicked, and all his armies, come into Jerusalem, and slew many of its inhabitants. And he issued a severe decree banning, the Sabbath, the new-

29 עמוד ויקרא על שמו מלכות החוקים : ויהי כאשר
שמע אנטיוכוס המלך כי נהרג נקנור, צד לו למאד
וישלח לו להביא את בגרים הרשע המטעה את עמו:
30 ויען אנטיוכוס ויאמר לבגרים הלא ידעת אם לא
שמעת אשר עשו לי בני ישראל, הרגו חילי ויבזו
מחנותי ושרי :

31 עתה על מסוניכם אתם בוטחים או בתיכם לכם הם
באו ונעלה עליהם ונכטל מהם הברית אשר כרת
32 להם אלהי השמים שבת ר"ח ומילח : און בגרים
הרשע וכל מחנותיו בא לירושלים ויהרג בהם הרג
רב ויגזר בה גזרה נמורה על שבת ראש חדש ומילח:

29 „נעמייטעס שטארקע“ : און עס איז געוועזען
ווען אנטיוכוס דער מלך האט דערהערט אז ניקנור
זיין משנה איז גע'הרג'עט געווארען, האט עס אים
זייער דערצארגעט און ער האט געשיקט בריינגען
צו אים בגרים'ן דעם רשע, דער פארפיהרער פון
30 זיין פאלק : און אנטיוכוס האט זיך אָנגערופען
צו בגרים'ן און געזאגט: דו ווייסט דאך, האסטו
דען נים געהערט וואס די זין פון ישראל האבען
געמאך צו מיר. ווי האבען אויסגע'הרג'עט מיין
חיל און צוראכירט מיינע מחנות און הארען :

31 איצט זיינט איהר דען זיכער מיט אייערע פאר-
מענענס אָדער זיינען דען אייערע הייזער פאר-
אייך ? קומט און לאָמיר אָנפאלען אויף זיי און
צושטערען דעם בונד וואָס גאָט פון די הימלען
האָט מיט זיי געשלאָסען, שבת, ראש חדש און
32 מילח : דאָן איז בגרים הרשע מיט אלע זיינע
מחנות צוגעקומען צו ירושלים און האָט גע'הרג'עט
פון זיי וייער פיל און ער האָט אַ האַרבע גזירה

33 ועל מהילותא : כל קבל דנא מן די מלת
 מהחצפא (אשכחו) גבר די גזר בריה. אייתון
 גברא ואף אנתתיה וצליבינון לקבל ינקא :
 34 ואף אנתתא די ילדת בר בתר דמית בעלה.
 וגזרתיה לתמניא יומין וסליקת על שורא די
 35 ירושלם וברה גזירה בידה : ענת ואמרת לך
 אמרין בגרים חיבא אנתון מסברין לבטלא
 מיננא קימא די גזיר עמנא קימא דאבהתנא
 לא פסיק מיננא ושבתא ירחא ומהילותא מבני
 בניהון לא יעידון :

36 ואפלת ברה לארעא ונפלת בתריה ומיתו
 תרויהון כחדא וסגיאין מן בני ישראל די הוו
 עבדין כן ביומיא האינן ולא משניין קיים

33 moon, and circumcision: And seeing that this
 royal decree was issued in haste, they soon
 found a man who circumcised his son. And the
 man and his wife were brought before them,
 34 and they hung them opposite the child: There
 was also a woman who bore a son after the
 death of her husband, and she circumcised him
 when he was eight days old. And she went up
 on the wall of Jerusalem, bearing her circum-
 35 cised son: And she cried out and said, "To thee
 Bagris, the wicked, be it said 'Thou plannest
 to destroy the covenant that has been made
 with us, the covenant of our forefathers.
 Sabbath and the new-moon and circumcision
 we will not abandon, neither we nor our
 children's children.'"
 36 And she cast her son to the ground, and leaped
 down after him, and both died together. Many
 of the children of Israel did thus in those days
 rather than violate the covenant of their

33 בהיות זה כאשר היה דבר המלך נחפז מצאו איש
 אשר מל בנו ויביאו האיש ואשתו ויתלו אותם
 34 כנגד הילד: וגם אשה אשר ילדה בן אחרי מות בעלה
 ותמל אותו לשמונה ימים ותעל על חומת ירושלים
 35 ובנה מהול בידה : ותען ותאמר לך אומרים בגרים
 הרשע אתם חושבים לבטל מאתנו הברית אשר כרת
 עמנו. ברית אבותינו לא נבטל ממנו שבת ראש
 חדש ומילה מבני בנינו לא יוסר :

36 ותפל בנה לארץ ותפל אחריו וימותו שניהם כאחד
 ורבים מבני ישראל אשר היו עושים כן בימים ההם

33 גזר געווען אויף שבת, ראש חדש און מילה : און
 עס איז געווען נאכדעם ווי דער געזעץ פון מלך איז
 געאיילט געווארען האט מען געפונען א מאן וואס
 האט מל געווען זיין זון און מען האט געבראכט
 דעם מאן און זיין פרוי און זיי אויפגעהאנגען
 34 געגענאיבער דעם קינד : און אויך א פרוי וואס
 האט געבוירען א זון נאך איהר מאנ'ס טויט און
 אים מל געווען צום אכטען טאג און זי איז ארום
 אויף דער חומה פון ירושלים און איהר גע'מל'טער
 35 זון אין איהר האנט : און זי האט זיך אָנגערופען:
 צו דיר בגרים הרשע זאָגען מיר: איהר דענקט
 צושטערען דעם בונד וואס ער האט מיט אונז
 געשלאסען דעם בונד פון אונזערע עלטערען, ער
 וועט פון אונז ניט בטל ווערען, שבת, ראש חדש
 און מילה וועלען פון אונזערע קינד'ס קינדער ניט
 אָפגעטאָהן ווערען :

36 און זי האט איהר זון אָפגעוואָרפען אויף דער
 ערד און נאך אים זיך אליין אָפגעוואָרפען און
 זיי ביידע זיינען צוזאמען געטויט געוואָרען, און
 פילע פון ישראל'ס זין האָבען אין יענע טעג אזוי
 געטאָן און זיי האָבען דעם בונד פון זייערע

37 אבהתהון : ביה זמנא אמרין בני ישראל אילן
לאילן איתו ונהך ונשבות במערתא. ולמה
נחלל יומא דשבתא. ואכלי קורציוחון קודם
38 בגרים : באדין בגרים חייבא שלח גוברין די
זיינא ויתיבו על פום מערתא ואמרין להון
יהודאי פוקי לוותנא אכלו מן לחמנא ושתו מן
39 חמרנא ועובדנא תהוון עבדין : ענין בני
ישראל ואמרין אלן לאלן דכירין אנחנא מה
דאתפקדנא על טורא דסיני שיתא יומין
תעבדון עבדתיכון וביומא שביעאה תניחון.
כען טב לנא דנמות במערתא מן דנחלל יומא
40 דשבתא : כל קבל דנא כדי לא נפקו לוותהון
איתאזו אעין ואוקידו על פום מערתא
ואתקטילו כאלף גברי וגבר ואתתיה :

37 fathers: Therefore the Israelites said one to
the other, "Come let us withdraw into a cave,
lest here we be compelled to desecrate the
Sabbath." But their plan was betrayed to
38 Bagris: Then did Bagris, the wicked, send
armed men, to camp at the entrance to the cave.
And they said, "Jews, come forth to us, eat
with us of our bread, and drink with us of our
39 wine, and do even as we do:" And the children
of Israel spoke and said one to another, "We
all remember that which the Lord commanded
us upon Mount Sinai; 'Six days shalt thou
labor, and upon the seventh day, shalt thou
rest.' It were better to die in this cave than to
40 profane the Sabbath day:" And when the
Jews would not come forth, Bagris' men
brought wood, which they burned at the
entrance of the cave, killing about a thousand
men and women:

37 ולא שנו ברית אבותם : בזמן ההוא אמרו בני
ישראל אלה לאלה באו ונלך ונשבות במערה פן
נחלל את יום השבת. וילשינו אותם לפני בגרים :
38 אז בגרים הרשע שלח אנשים חלוצים ויבאו וישבו
על פי המערה ויאמרו אליהם, יהודים צאו אלינו
אכלו מלחמנו ושתו מייננו ומעשינו תהיו עושים :
39 ויענו בני ישראל ויאמרו אלה לאלה זוכרים אנחנו
אשר צונו ד' על הר סיני ששת ימים תעבד וביום
השביעי תשבות. עתה טוב לנו אשר נמות במערה
40 מאשר נחלל את יום השבת : בהיות זה כאשר לא
יצאו אליהם היהודים ויביאו עצים וישרפו על פי
המערה וימותו כאלף איש ואשה :

37 עלטערען ניט געענדערט : אין יענער צייט האָבען
די זין פון ישראל איינער צו די אנדערע געזאָגט:
קומט לאָמיר געהן און האַלטען שבת אין אַ מערה
אום מיר זאָלען ניט מחלל זיין דעם טאָג פון
שבת, און מען האָט זיי פאַר'מסר'ט פאַר בגרים'ן :
38 האָט בגרים הרשע דאָן אַרויסגעשיקט מענשען
באוואַפענטע און יענע זיינען געקומען און זיך
צוזעצט ביים אַרויסגאַנג פון דער מערה און האָבען
צו זיי געזאָגט: אידען, קומט אַרויס צו אונז, עסט
פון אונזער ברויט און טרינקט פון אונזער וויין
39 און איהר וועט טאָן אונזערע מעשים : און די
קינדער פון ישראל האָבען זיך אָנגערופען איינע
צו די אנדערע און געזאָגט: מיר געדענקען וואָס
נאָט האָט אונז פאַרזאָגט אויפ'ן באָרג סיני: זעקס
טעג זאָלסטו אַרבעטען און אין דעם זיבעטען טאָג
זאָלסטו רוהען, איצט איז אונז בעסער צו שטאַרבען
אין דער מערה איידער מחלל זיין דעם טאָג פון
40 שבת : און עס איז געווען נאכדעם ווי די אידען
זיינען צו זיי ניט אַרויס, האָבען זיי געבראַכט
העלצער און אָנגעצונדען זיי ביים אַרויסגאַנג פון

41 אחרי כן יצאו חמשה בני מתתיה יוחנן וארבעה
 אחיו וילחמו בעמים ויהרגו בהם הרג רב ויגרשום
 לאיי הים כי בטחו בה' אלהי השמים : 42 אז בגרים
 הרשע נכנס בספינה אחת וינס אל אנטיוכוס
 המלך ועמו אנשים פליטי חרב : ויען בגרים ויאמר
 לאנטיוכוס המלך אתה המלך שמת צווי לבטל מן
 היהודים שבת ראש חדש ומילה מרמה גדולה ומרד
 בתוכה : 44 אשר אם ילכו כל העמים והאומות וכל
 הלשונות לא יוכלו לחמשה בני מתתיהו מאריות
 הם חזקים ומנשרים הם קלים ומדובים הם ממהרים,
 עתה המלך עצתי תיטב עליך ולא תלחם באנשים
 מעט כי אם תלחם בהם ותבוש בעיני כל המלכים :

דער מערה און זיינען אין דער מערה אומגעקומען
 ארום טויערענד מענער און פרויען :

41 נאכדעם זיינען ארויסגעטראטען די פינף זיהן פון
 מתתיהו, יוחנן און זיינע פיר ברידער און מלחמה
 געהאלטען מיט די פעלקער און האָבען פיל פון זיי
 געהרג'עט און פאַרטריבען זיי צו די אינזלען פון
 ים, דורך זייער בטחון אין גאָט פון די הימלען :
 42 דאָן איז בגרים הרשע אַריין אין אַ שיף און
 אַנטלאָפֿען צו אַנטיוכוס'ן דעם קעניג און מיט
 אים מענשען אַנטלאָפֿענע פֿונ'ם שווערד : 43 און
 בגרים האָט זיך אָנגערופֿען צו אַנטיוכוס'ן דעם
 קעניג און געזאָגט, דו קעניג האָסט געגעבען אַ
 באַפעל צו צושטערען באַ אידען שבת, ראש חדש
 און מילה און אין דער לאַנד איז אַ גרויסער פֿאַר-
 44 ראָט און אַ מרידה : אַז אויב עס וועלען געהן
 אַפֿילו אַלע פעלקער און אַלע אומות און לשונות,
 וועלען זיי ניט בייקומען די פינף זין פון מתתיהו.
 פון לייבען זיינען זיי שטאַרקער און לייכטער פון
 45 אדלערס און מורא'דיגער פון בערען : איצט קעניג
 זאָל מיין עצה דיר געפעלען ווערען און זאָלסט ניט

41 בתר דנא נפקו חמשה בני מתתיה יוחנן וארבע
 אחוהי ואגיהו קרבא בעממא קטלא סגיא
 קטילו בהון ותרכינן להיפרכי ימא דאתרחיצו
 42 לאלה שמיא : באדין בגרים חייבא יתיב
 בספינתא וערק לוות מלכא אנטיוכוס ועמיה
 43 גוברין משובי חרבא : ענה בגרים ואמר
 לאנטיוכוס מלכא אנת מלכא שמת טעים
 לבטלא מן יהוד שבתא ירחא ומהילותא
 44 ואשתדור רב ומרדי בגוה : די אן עללין כל
 עממא אומיא ולישניא לא כהלין לחמשה בני
 מתתיה מן אריון אינון תקיפין מן גשריון
 45 אינון קלילין ומן דובבן אינון חציפין : כען
 מלכא ישפר עלך מלכי טבא ולא תגיה בהון
 במשרייתא אלין די הן תגיה בהון בגוברין
 זעירן תתבהית באנפי כל מלכיא :

41 And the five sons of Mattathias, John and his
 four brethren, came out and fought with the
 enemy and slew many of them and drove them
 to the far islands of the sea, for they trusted in
 42 the Lord, the God of heaven: And Bagris, the
 wicked, boarded a ship and fled to Antioch, to
 the king and with him were those who escaped
 43 the sword: And Bagris spoke to Antiochus,
 saying, "Though, thou king hast commanded
 the Jews to cease their observance of Sabbath,
 the new-moon, and circumcision; yet they
 have rebelled against thee, and defraud thee:
 44 Not all the peoples and tongues could conquer
 the five sons of Mattathias, who are mightier
 than lions, swifter than eagles and fiercer than
 45 bears: And now, O'King, if my counsel wins
 thy favor, go forth to do battle against them,

46 להן כתוב ושלח אגרין בכל מדינת מלכותך
 דיתון רברבני חילא ולא ישתאר מנהון עד חד.
 ואף פיליאי מלובשי שירייתא יהון עמהון :
 47 ושפר פתגמא הדין בעיני אנטיוכוס מלכא
 ושלח אגרין לכל מדינות מלכותיה ואתו
 רברבני כל עממא ומלכותא. ואף פיליאי
 48 לובשי שירייתא עמהון אתו : תנינות קם
 בגרים חייבא ואתא לירושלם ופגר שורא ונתק
 אבולא ותרע במוקדשא תלת עשר תרעתיא
 ואף מן אבנוהי פגר עד דהוו כעפרא. חשב
 בלביה ואמר זמנא הדא לא יכלין לי די רב
 חילי ותקיפת ידאי. ואלהא שמיא לא חשיב

not with few men, for if thou doest thus, thou shalt be shamed before all the kings.

46 Therefore, do thou despatch letters to all the provinces of thy kingdom that the captains of the armies come, and let no one remain behind and their elephants, garbed with shields and harness shall they bring with them." And this found favor in the eyes of King Antiochus. He sent letters to all the provinces of his empire. And the governors of each people and each province came and they brought elephants garbed with shields and harness: And Bagris, the wicked, arose and went up against Jerusalem a second time, and made a breach in its wall and tore down its entrance. He made thirteen breaches in the Sanctuary, and some of the stones he destroyed, causing them to crumble like dust. And he thought to himself, "Surely this time they shall not overcome me, for my host is so numerous, and my strength is so great." The God of heaven, however, planned

30

46 לכן כתוב ושלח ספרים בכל מדינות מלכותך ויבאו
 שרי החילות ולא ישאר מהם אחד וגם פילים
 47 מלבושים שריונים יהיו בהם : וייטב הדבר בעיני
 אנטיוכוס המלך וישלח ספרים בכל מדינות מלכותו
 ויבאו שרי עם ועם ומלכות ממלכות ופילים
 48 מלבושים שריונים עמהם באו : שנית קם בגרים
 הרשע ויבא לירושלים בקע החומה וינתק המבוא
 וישבר במקדש שלש עשרה פרצות וגם מן האבנים
 שבר עד אשר היו כעפר. ויחשב בלבו ויאמר הפעם
 הזאת לא יוכלו לי כי רב חילי ועוז ידי ואלהי

פיהרען מלחמה מיט ווייניג מענשען, ווארום אויב
 דו וועסט אויף דעם אופן יא מלחמה האלטען מיט
 זיי, וועסטו פארשעמט ווערען אין די אויגען פון
 אלע מלכים :

46 דעריבער זאלסטו שרייבען און ארויסשיקען בריוו
 אין אלע מדינות פון דיין קעניגרייך און זאלען
 קומען אלע הארען פון די חילות, עם זאל ניט
 פעהלען איינער פון זיי און אויך זאלען זיין צווישען
 47 זיי העלפאנטען אין פאנצירען אָנגעטאָן : און די
 זאך איז געפעלען געוואָרען אנטיוכוס'ן דעם קעניג
 און ער האָט אַרויסגעשיקט בריוו אין אלע מדינות
 פון זיין קעניגרייך און עם זיינען אָנגעקומען די
 שרים פון יעדען פאָלק און מלכות און געפאנצירטע
 48 העלפאנטען זיינען מיט זיי מיט געקומען : צו אַ
 צווייטען מאָהל איז בגרים הרשע אויפגעשטאנען
 און צוגעקומען צו ירושלים. ער האָט געשפאלטען
 די חומה און אַראָפּגעריסען דעם אַריינגאַנג אין
 בית המקדש און שפאלטען געמאַכט אין דרייצעהן
 ערטער און אויך די שטיינער האָט ער צו מאָלען
 ווי אַש, און ער האָט געטרעכט אין זיין האַרץ און
 געזאָגט, דאָס מאָהל וועלען זיי מיר שוין ניט
 בייקומען, ווייל גרויס איז מיין חיל און די
 שטאַרקייט פון מיין האַנט, און נאָך אַזוי

49 כך : וכדי שמעו חמשה בני מתתיה קמו ואתו
למצפיה דגלעד די הוות תמן שיזבא לישראל
50 בימי שמואל נביא : צומא גזרו ויתיבו על
קיטמא למיבעי רחמין מן קדם אלהא שמיא :
51 באדין נפל בלבהון מלתא טבא יהודה בוכרא
שמעון תנינא יוחנן תליתאה יונתן רביעאה
52 אלעזר חמשה : בריך יתהון אבוהון וכדין
אמר להון . יהודה ברי אודמינך כיהודא בר
53 יעקב דהוד אמתיל לאריא : שמעון ברי
אודמינך כשמעון בר יעקב דקטיל כל יתבי
54 שכם : יוחנן ברי אודמינך כאבנר בן נר רב
חילא דישראל. יונתן ברי אודמינך כיונתן בר

49 otherwise: When the five sons of Mattathias
heard this, they arose and came to Mizpah
Galaad, where Israel had won a great victory
50 in the day of Samuel, the prophet: And they
decreed a fast day, and sat on ashes and prayed
to the God of heaven for mercy:
51 And a good plan occurred to Judah, the eldest,
Simeon, the second of the sons, John, the third,
Jonathan, the fourth, and Eleazer, the youngest:
52 And their father blessed them and said, "Judah,
my son, thou art like Judah the son of Jacob,
53 who was like unto a lion: Simon, my son, thou
art like Simeon the son of Jacob who slew the
54 people of Shechem: John, my son, thou art
like Abner the son of Ner, the head of the host

49 השמים לא חשב כן : וכשמוע חמשה בני מתתיה
קמו ויבאו למצפה גלעד אשר היה שם פליטה לבית
50 ישראל בימי שמואל הנביא : צום גזרו וישבו על
האפר לבקש רחמים מלפני אלהי השמים :

51 אז נפל בלבם עצה טובה, יהודה הבכור שמעון
השני השלישי יוחנן הרביעי יונתן חמישי אלעזר :
52 ויברך אותם אביהם וכן אמר יהודה בני אדמה
אותך כיהודה בן יעקב אשר היה נמשל כאריה :
53 שמעון בני אדמה אותך כשמעון בן יעקב אשר הרג
54 יושבי שכם : יוחנן בני אדמה אותך כאבנר בן
נר שר צבא ישראל, יונתן בני אדמה אותך כיונתן

49 האט ניט אזוי געטראכט : און ווען דאס האָבען
דערהערט די פינף זין פון מתתיה האָבען זיי זיך
אויפגעהויבען און אָנגעקומען קיין מצפה פון
גלעד, וואָס איז געווען אין די טעג פון שמואל
50 הנביא אַ מקום מקלט פאר די אידען : זיי האָבען
גוזר תענית געווען און זיך אויסגעזעצט אויף אַש
צו בעטען רחמים פון גאָט אין הימעל :

51 דאָן איז אין זייער געדאַנק איינגעפאלען אַן עצה
טובה, יהודה דער בכור, שמעון דער צווייטער,
יוחנן דער דריטער, יונתן דער פערטער, אלעזר דער
52 פינפטער : און זייער פאָטער האָט זיי געבענשט
און האָט צו זיי אזוי געזאָגט: יהודה מיין זון איך
פאַרגלייך דיר צו יהודה בן יעקב וואָס איז צו אַ
53 לייב געגליכען געווען : שמעון מיין זון איך
פאַרגלייך דיר צו שמעון בן יעקב וואָס האָט
54 אויסגעהרג'עט די איינוואָהנער פון שכם : יוחנן
מיין זון איך פאַרגלייך דיר צו אַבנר בן נר דעם שר
פון ישראל'ס חיל, יונתן מיין זון איך פאַרגלייך
דיר צו יונתן דער זון פון שאול, וואָס האָט אויס-

55 שאול דקטיל פלשתאי : אלעזר ברי אודמינך
כפנחם בר אלעזר די קנאי קנאה ושוזיב
לישראל :

56 על דנא נפקו חמשה בני מתתיה ביומא דנא
ואגיהו קרבא בעממיא וקטלו מנהון קטלא
57 סגיא ואיתקטיל מנהון יהודה : בה שעתא
כדי חזו בני מתתיה דאתקטיל יהודה תבו
58 ואתו לוות אבוהון : ואמר להון למה תבתון
עני ואמרי דאתקטיל יהודה אחונא דהוה
59 חשיב כוות כלנא : ענה מתתיה ואמר להון
אנא איפוק עמכון ואגיה קרבא בעממיא דילמא
יובדון בית ישראל ואתון אתבריתון על

55 of Israel: Jonathan, my son, thou art like
Jonathan the son of Saul, who slew the
Philistines. And thou Eleazer, my son, thou
art like Phinehas the son of Eleazer who was
jealous for his God's sake, and thus delivered
the children of Israel."

56 Following this, the five sons of Mattathias
went forth that day and fought the enemy, and
slew many among them. But Judah was slain
57 in the battle: When the sons of Mattathias
saw that their brother Judah was slain, they
58 returned to their father: And when he said to
them, "Wherefore have ye returned," they
59 replied, "Because our brother who was the
equal of all the rest of us, is slain: And
Mattathias said, "I will go with you and I too
will fight the enemy. Lest the house of Israel
perish, seeing that you are so alarmed by

55 בן שאול אשר הרג עם פלשתים : אלעזר בני
אדמה אותך כפנחם בן אלעזר אשר קנא לאלהיו
והציל את בני ישראל :

56 על זה יצאו חמשה בני מתתיה ביום ההוא וילחמו
בעמים ויהרגו בהם הרג רב ויהרג מהם יהודה :
57 באותה שעה כאשר ראו בני מתתיה כי נהרג יהודה
58 שבו ויבאו אל אביהם : ויאמר להם למה שבתם
ויענו ויאמרו על אשר נהרג אחינו אשר היה חשוב
59 ככלנו : ויען מתתיה אביהם ויאמר אני אצא
עמכם ואלחם בעמים פן יאבדו בית ישראל ואתם

55 גע'הרג'עט די פלשתים : אלעזר מיין זון איך
פארגלייך דיר צו פנחם דעם זון פון אלעזר וואס
האט זיך אָנגענומען דעם כבוד פון גאט און מציל
געווען די קינדער פון ישראל :

56 מיט דערמיט זיינען די פינף זין פון מתתיה ארויס
אין יענעם טאג און מלחמה געהאלטען מיט די
פעלקער און אויסגע'הרג'עט פיל אין זיי, און
57 יהודה פון זיי איז גע'הרג'עט געוואָרען : ווען די
קינדער פון מתתיה האָבען דערזעהן אז יהודה איז
גע'הרג'עט געוואָרען, האָבען זיי זיך אין יענער
שעה צוריק געקערט און געקומען צו זייער פאָטער:
58 און ער האָט צו זיי געזאָגט, ווארום האָט איהר זיך
אומגעקערט ? און זיי האָבען געענטפערט און
געזאָגט, ווייל אונזער ברודער וואָס איז געווען
אזוי חשוב ווי מיר אלע צוזאַמען, איז גע'הרג'עט
59 געוואָרען : און מתתיה זייער פאָטער האָט זיך
אָנגערופען און געזאָגט, איך וועל מיט אייך
ארויסגעהן און וועל מלחמה האַלטען מיט די
פעלקער, עס זאָל נישט פאַרטייליגט ווערען די הויז
פון ישראל און איהר זיינט אזוי צוטושעלט

60 אחוכון : ונפק מתתיה ביומא דנא עם בנוהי
ואגח קרבא בעממא :
61 ואלה די שמיא מסר כל גיברי עממא בידיהון
וקטלו בהון קטלא סגיא כל אחודי סייפא וכל
נגודי קשתא ורברבני חילא וסגניא לא
אישתאר בהון משויב וערקו שאר עמא
62 להיפרכי ימא : ואלעזר הוה מתעסק לקטלא
פיליאי וטבע בפרתא דפילין. וכדי תבו בעוהי
בין חייא ובין מיתיא ולא אשכחוהי. בתר כן
63 אשכחוהי בפרת פיליאי : וחדו בני ישראל
דאיתמסרו בידיהון שנאיהון. מנהון קלו כנורא
ומנהון דקרו בחרבא ומנהון צליבו על צליבא :

60 reason of your brother's death: And Mattathias went forth that day with his sons and fought the enemy:
61 And the God of heaven delivered all the mighty men of the enemy into their hands, and they slew many among them, slaying all who were armed with swords, or who drew a bow; all the captains of the army and their lesser officers, so that none remained; for the remnant fled to distant provinces: Eleazer while engaged in killing the elephants, sank in the dung of the elephants: And when they returned from battle they sought him and found him sunk in the dung of the elephants. And the children of Israel rejoiced that their enemies had been delivered into their hands; some of them they burned in fire, some they pierced with the sword, and some they hung upon the trees:

60 נבהלתם על אחיכם : ויצא מתתיה ביום ההוא
עם בניו וילחמו בעמים :
61 ואלהי השמים נתן כל גבורי העמים בידם ויהרגו
בהם הרג רב כל אחוי חרב וכל משכי קשת שרי
החיל והסגנים לא נותר בהם שריד וינוסו שאר
62 העמים למדינת הים : ואלעזר היה מתעסק להמית
את הפילים ויטבע בפרש הפילים : וכאשר שבו
63 בקשוהו בין החיים ובין המתים ולא מצאוהו, ואחר
כך מצאוהו אשר טבע בפרש הפילים, וישמחו בני
ישראל כי נתנו בידיהם שנאיהם, מהם שרפו באש

60 געוואָרען וועגען אייער ברודער : און מתתיה איז
ארויס אין יענעם טאָג מיט זיינע זין און זיי האָבען
מלחמה געהאַלטען מיט די פעלקער :
61 און גאָט פון הימעל האָט די אַלע גבורים פון די
פעלקער אין זייערע הענט איבערגעגעבען און זיי
האָבען פיל גע'הרג'עט צווישען זיי, אַלע די וואָס
האָבען געהאַלטען אַ שווערד און אַלע די וואָס
שיסען מיט'ן בויגען, די פיהרער פונ'ם חיל און
זייערע סגנים, עס איז ניט געבליבען קיין שריד
ופליט, און די אנדערע פעלקער זיינען אַנטלאָפֿען
62 אין די לענדער וואָס פון יענעם זייט ים : און
אלעזר האָט זיך פאַרנומען אויסצו'הרג'ענען די
העלפאַנטען און ער איז דערטרונקען געוואָרען אין
די מיסט פון די העלפאַנטען, און ווען זיי האָבען
זיך אומגעקערט, האָבען זיי אים אַרומגעזוכט
צווישען די לעבעדיגע און די טויטע און ניט
געפונען און נאכדעם האָט מען אים געפונען אין
די מיסט פון די העלפאַנטען : און די סינדער פון
63 ישראל האָבען זיך געפרעהט וואָס זייערע שונאים
זיינען אין זייערע הענט איבערגעגעבען געוואָרען.
פון זיי האָט מען אַ טייל פאַרברענט אין פייער,
די אנדערע דערשטאַכען מיט'ן שווערד און נאָך
אנדערע האָט מען אויפֿגעהאַנגען אויף די בוימער:

64 ובגרים חייבא מטעי עמיה קלוהי עמא בית
 65 ישראל בנורא : באדין אנטיוכוס מלכא כדי
 שמע דאתקטיל בגרים חייבא וכל רברבי חילא
 דעמיה יתיב בספינתא וערק להיפרכי ימא.
 והוה כל אתר דהוה עלי מרדין ביה וקרין ליה
 ערוקא :

66 בתר דנא עלין בית חשמונאי לבית מקדשא
 ובנו תרעין מפגרין וסגרו תרעתא ודכאו
 מקדשא ועזרתא מן קטיליא ומן סאבותא :
 67 ובעו משהתא דכא לאדלקות אנהריתא ולא
 אשכחו אילהין צלוחית חדא די הוות חתימא
 בעזקת כהנא רבא וידעו די הוה דכי כאדלקות

64 And Bagris who lead his people astray, was
 65 burned by the house of Israel in fire: When
 King Antiochus heard that Bagris, the wicked,
 and all the captains who were with him were
 slain, he embarked upon a boat and fled to a
 distant province; and it came to pass that
 wherever he landed, they rebelled against him
 and called him "the Coward."
 66 After these things, the sons of the Hasmoneans
 came into the Sanctuary, restored the gates,
 repaired the breaches, and cleansed the hall of
 67 the dead and of all its impurity: And they
 sought pure olive oil with which to light the
 Menorah, but they found only one little vessel
 sealed with the seal of the High-Priest and
 they knew it to be pure. And it contained but

64 ומהם דקרו בחרב ומהם תלו על העץ : ובגרים
 הרשע המטעה את עמו שרפו אותו בית ישראל
 65 באש : ואז המלך אנטיוכוס כאשר שמע אשר
 נהרגו בגרים וכל שרי החיל אשר עמו נכנס
 בספינה וינס למדינת הים, ויהי כל מקום אשר
 היה בא מורדים בו וקורין אותו הבורח :
 66 אחרי כן באו בני חשמונאי לבית המקדש ויבנו את
 השערים הנשברים ויסגרו הפרצות ויטהרו את
 67 העזרה מן ההרוגים ומן הטומאות : ויבקשו שמן
 זית וך להדליק המנורה ולא מצאו כי אם צלוחית
 אחת אשר היתה חתומה בטבעת הכהן גדול וידעו
 כי היתה טהורה והיה בה כשיעור הדלקת יום אחד:

64 און בגריס'ן דעם רשע דעם פארפיהרער פון זיין
 פאלק, האָט אים די הויז פון ישראל פארברענט
 65 אין פייער : און דאָן ווען אנטיוכוס דער מלך
 האָט דערהערט אז בגרים דער רשע און אַלע שרים
 פונ'ם חיל וואָס מיט אים זיינען אויסגע'הרג'עט
 געוואָרען, איז ער אין אַ שיף אַנטלאָפֿען אין דער
 מדינה וואָס פון יענעם זייט ים, און עס איז געווען
 אין יעדען אָרט וואו ער פלעגט אָנקומען, פלעגט
 מען אין איהם מורד זיין און איהם רופען: „דער
 וואָס אַנטלויפט.“ :

66 נאכדעם זיינען די קינדער פון חשמונאי געקומען
 אין בית המקדש אריין און האָבען איבערגעבויט
 די צובראָכענע טויערען און די שפּאַלטען פאַר-
 מאַכט און אויסגערייניגט די עזרה פון די הרוגים
 67 און פון די טומאות : און זיי האָבען גענומען
 זוכען ריינעם בוימעל כדי אָנצינדען די מנורה
 און זיי האָבען געפונען נאָר איין קריגעל וואָס איז
 געווען פאַרויגעלט מיט'ן זיגעל פון כהן גדול,
 האָבען זיי געוואוסט דאָס עס איז ריינער, אין
 וועלכען עס איז געווען בוימעל צום ברענען נאָר

68 יומא חד הוה ביה : ואלהא די שכין שמיא
 תמן יהב ביה ברכתא ואדליקו מיניה יומין
 69 תמניא : על כן קימו בידהם חשמונאי קימא
 ותקיפו אסרא ורשמו ובני ישראל כחדא עמהון
 למיעבד תמניא יומין אלין יומי חדותא כיומי
 חדות מועדיא דכתיבין בספר אורייתא :
 70 ולאדלקא בהון אנהרותא להודעא די עביד
 אלהא שמיא נצחנין בהון לא למספד ולא
 למגזר צום ותענית, להן כל אינש די איתי
 עלוהי מן קדמת דנא ויצלי קדם אלהיה :
 71 ברם חשמונאי ובנוהי ואחיהון לא גזרו בהון
 למשבק עבודת פולחנא די מקדשא. מן עדנא
 72 דנא לא הוה שם למלכות יון : וקבלו מלכותא
 בני חשמונאי ובני בניהון מן עדנא דנא ועד

68 sufficient oil for one day: But the God of
 heaven Who caused His presence to dwell in
 the Sanctuary, gave His blessing and it sufficed
 69 to light the Menorah eight days: Thereore
 did the sons of the Hasmoneans together with
 the Israelites ordain that these eight days be
 ever celebrated as days of joy and feasting
 along with the festivals ordained in the Torah:
 70 That candles be lit, to commemorate the victory
 they achieved through the God of heaven. That
 it be forbidden to mourn or to decree a fast-day
 during this period, except such as may have
 been established previously, and it was further
 ordained to pray and thank the Lord:
 71 Only the work in the Sanctuary was not pro-
 hibited by the Hasmoneans and his sons and
 their brethren. That day saw the end of the
 72 Kindom of Greece: And the sons of the
 Hasmoneans and their sons after them did

68 ואלהי השמים אשר שכן שמו שם נתן ברכה
 69 והדליקו ממנה שמונה ימים : על כן קימו בני
 חשמונאי קיום וחזקו איסר ובני ישראל עמם כאחד
 לעשות שמונה ימים האלה ימי משתה ושמחה
 70 כימי מועדים הכתובים בתורה : ולהדליק בהם
 נרות להודיע אשר עשה להם אלהי השמים נצוחים.
 ולכן אסור לספור בהם ולא לגזור (בהם) צום
 ותענית. זולתי אשר מקובל עליו לפני זה ויתפלל
 71 לפני אלהיו : אך חשמונאי ובניו ואחיהם לא גזרו
 בהם לבטל עבודת-מלאכה במקדש, ומן העת ההיא
 72 לא היה שם למלכות יון : ויקבלו המלכות בני
 חשמונאי ובני בניהם מהעת הזאת עד חרבן בית

68 פאר איין טאג : און גאט אין הימעל וואס האָט
 געמאכט רוהען זיין נאָמען דאָרטען, האָט געגעבען
 69 זיין ברכה און עס האָט פון קריגעל געברענגט די
 מנורה אכט טעג : צוליב דעם האָבען די זיין פון
 חשמונאי און מיט זיי די קינדער פון ישראל
 צוזאמען מקבל געווען פאר אַ מצוה און געמאכט אַ
 שטארקען איסור צו מאַכען די דאָזיגע אַכט טעג
 פאר ימי משתה ושמחה אזוי ווי די יום-טוב טעג
 70 וואָס זייען געשריבען אין דער תורה : און אָג-
 צינדען אין זיי ליכט וואָס זאָלען לאָזען וויסען די
 נצחונות וואָס גאָט פון הימעל האָט פאר זיי
 געמאכט, און דערפאר טאָר מען ניט אין די טעג
 מאַכען הספדים און ניט גוזר תענית זיין אַ חוץ
 אזא תענית וואָס איינער האָט מקבל געווען אויף
 זיך פון פריהער און ער קען מתפלל זיין פאר גאָט :
 71 נאָר אויף חשמונאי און זיינע זין און זייערע
 ברידער האָט מען ניט גוזר געווען צו מבטל זיין
 זייער אַרבעט פון דינען אין בית המקדש, און פון
 יענער צייט אָן האָט מלכות יון אָנגעוואָרען דעם
 72 נאָמען : און די זין פון חשמונאי און זייערע

73 האלהים מאתים ושש שנים : על כן בני ישראל
מהיום ההוא בכל גלותם שומרים הימים האלה
ויקראו להם ימי משתה ושמחה מחמשה ועשרים
74 לחדש כסלו שמנה ימים : מן העת ההיא ועד
העולם לא יסורו מהם אשר היו בבית מקדשם
הכהנים והלוויים וחכמיהם אשר קימו עליהם ועל
בני בניהם עד עולם :

האל אשר עשה עמהם נס נפלא הוא יעשה עמנו
נסים ונפלאות ויקוים בנו מקרא שכתוב כימי צאתך
מארץ מצרים אראנו נפלאות. אמן.

ת ם

73 קינדער און קינד'ס קינדער האָבען איבערגענומען
די מלכות פון דער צייט אָן ביו'ן חורבן פון גאט'ס
הויז, צוויי הונדערט און זעקס יאָהר : פון יענעם
טאָג אָן אין גאַנצען גלות זייערען היטען דערפאַר
אַפּ די קינדער פון ישראל די דאָזיגע אַכט טעג פון
דעם פינף און צוואַנציגטסטען טאָג אָן אין חדש
74 כסלו און רופען זיי ימי משתה ושמחה : פון יענער
צייט אָן און ביו אויף אייביג וועלען די בני ישראל
זיך ניט אָפקערען פון דעם אַלעם וואָס די כהנים,
לוויים און זייערע חכמים וואָס זיינען געווען אין
בית המקדש האָבען גענומען אויף זיך און זייערע
קינד'ס קינדער אויף אייביג :

דער רבנו של עולם וואָס האָט געטאָן מיט זיי דעם
נס און וואונדער, ער וועט אויך מיט אונז טאָן
ניסים ונפלאות און עס וועט אין אונז מקוים ווערען
דער פסוק: „כימי צאתך מארץ מצרים אראנו
נפלאות.“ אמן.

73 חרבן בית אלהא דך מאתן ושית שנין : עד
יומיא האילן בני ישראל בכל גלותהון נטרין
יומיא אלין וקרין להון ימי חדו מעשרים
וחמשה יומין לירחא דכסלו תמניא יומין :
74 מן עידנא ההוא ועד עלמא לא עדון מנהון
בבית מקדשהון. כהניא ולויא וחכימהון קימו
עליהון ועל בני בניהון עד עלמא : כבודך יי.
נשלמה המגלת יונית ופסוקיה שבעים וארבעה
וסימן ע"ד ולא אמעד, אמן

rule over Israel from that day till the destruc-
tion of the house of God, a period of two
73 hundred and six years: Therefore do the
children of Israel observe these days in all the
lands of their dispersion, as days of feasting
and joy, for eight days beginning with the 25th
74 of Kislev: From that day and evermore, this
festival shall not depart from the holy places
of Israel, for their Priests, Levites, and sages
ordained it for themselves and their descend-
ants and pledge to keep it forever.

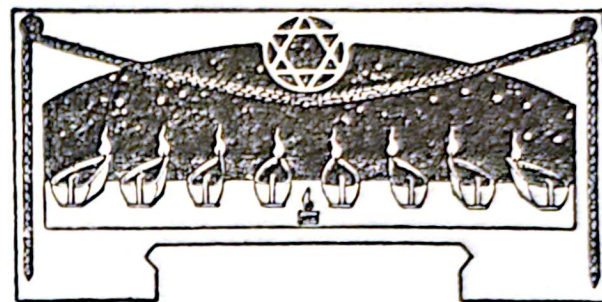
May God who performed miracles in their behalf,
do wonders for us so that the words of the Torah
may be fulfilled even as it is written "I will show
him wonders even as in the days of thy going forth
from the land of Egypt." Amen.

Thus endeth the Greek epistle which contains
74 verses.

Therefore the Mesivtha desires to acquaint not alone its students, but a larger circle of Jewish men and women with the springs of Jewish tradition and knowledge; with the source material of our history; with the great body of authentic Jewish literature which has been bequeathed to us by the ages.

The Mesivtha aims to educate upon American soil, a generation which shall embody in its cultural resources a deep knowledge of, and reverence for the creations in the original, of the spirit and genius of Israel; an abounding loyalty to its values and traditions; a spirit of piety and devotion, together with a rich fund of worldly knowledge.

The Mesivtha sees itself as a bulwark against indifferentism, ignorance and the dilution of the original traditional content of Jewish life and thought. It thus fulfills an important communal function and carries a great historic mission. Its purposes and achievements merit the support and interest of every Jew loyal to the faith of his fathers.



(Before kindling the Channukah-lights, say the following blessing:)

בָּרוּךְ אַתָּה יי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל חֲנֻכָּה.
בָּרוּךְ אַתָּה יי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה
נִסִּים לְאַבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזֶמֶן הַזֶּה.

(The following blessing is said only in the first evening:)

בָּרוּךְ אַתָּה יי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
שֶׁהַחֲדָשִׁי וְקִיָּמָנוּ וְהַנִּיעָנוּ לְזֶמֶן הַזֶּה

(After having kindled the first light the following is said:)

הַגִּדּוּת הַלָּלוּ אֲנַחְנוּ מַדְלִיקִים, עַל הַנִּסִּים, וְעַל
הַנִּפְלְאוֹת, וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת, וְעַל הַמִּלְחָמוֹת, שֶׁעָשִׂיתָ
לְאַבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזֶמֶן הַזֶּה, עַל יְדֵי כַּהֲנִיךָ
הַקְּדוּשִׁים, וְכָד שְׂמוֹנֶת יָמֵי חֲנֻכָּה, הַגִּדּוּת הַלָּלוּ קִדְּשׁ
הֵם, וְאִין רָנוּ רִשׁוֹת לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם אֵלָּא לְרִאוּתָם
בְּלִבָּה, כְּדֵי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל, עַד נִסְיָךְ
וְעַל יְשׁוּעָתְךָ, וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ:

FOREWORD

The manuscript of the Aramaic original of the Scroll of Antiochus was discovered by the scholar Filipowsky, in the British Museum. It was translated into English by him, and published along with the Aramaic original and the Hebrew version that he found attached to the manuscript, in 1851 at London. The Scroll was reprinted separately but once again; in 1864 at Warsaw, by the scholar David Slutzky. Mesivtha Tifereth Jerusalem has now taken upon itself to reissue this ancient Scroll in Aramaic, Hebrew and Jewish. The English translation accompanying these, is a completely new rendition, which it is hoped, will be instrumental in introducing many new readers to one of the valuable historical sources for our knowledge of an important and rich period in our history—the period of the Maccabees.

From indubitable internal evidence scholars have concluded that Aramaic is the original tongue of the Scroll and at a subsequent date was translated into Hebrew. Though its date and authorship are enveloped in the impenetrable mist of high

antiquity, it is the oldest source for the story of the wars of the Maccabees and the miracle of the cruse of oil. It antedates the accounts of the Maccabees found in the Apocrypha, and is nearer in time to the actual events, which are related in it. Neither its great age nor its historical value for the study of that period can be doubted. The Mesivtha considers it a duty and a privilege to make this Scroll known and available to the Jewish public generally. In sponsoring the publication of this early manuscript, the Mesivtha aims to fulfill one of its primary purposes. For Mesivtha Tifereth Jerusalem regards itself not only as a "Yeshivah" preserving the finest traditions of Jewish academies of higher learning of the near and distant past; nor is it only a parochial school in whose elementary and high school departments its hundreds of students receive a secular education at the hands of qualified and licensed teachers, and whose dormitory offers a home to many boys from out of town; the Mesivtha views itself likewise as a force for the preservation of traditional Judaism in this country, in its complete, unaltered and historic form.

Scroll of Antiochus

Miracle of Chanukah

Aramaic, Hebrew, Jewish and English

Published by

Mesitha Tifereth Jerusalem

Edited by

Rabbi Joseph Adler, Dean



New York City

1936

Y
e
a
r
1
9
3
6
Y
e
s
y
a
e
i
s
d

סֵפֶר אַנְטִיּוֹכּוֹס

נֵס חֲנוּכָּה

מִתִּיבְתָא

הַפֶּאֶרֶת יְרוּשָׁלַיִם

145 אִיסט בְּרֶאדְוַי גִּי יוֹרְטִס

הַחֲרִי"ץ

Scroll of Antiochus

Miracle of Chanukah

Messiah's Tifereth Jerusalem

145-147 East Broadway

New York City

1936